

ÚRAD PRÁCE SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY NÁMESTOVO
VÝBOR PRE OTÁZKY ZAMESTNANOSTI
Námestie A. Bernoláka 381/4 029 01 NÁMESTOVO

2022/997

2022/175809-13

Analýza a prognóza o vývoji trhu práce 2022

Materiál vypracoval:

Oddelenie služieb pre občana
v spolupráci s OSZ

Materiál predkladá:

Mgr. Jozef Daňo
riaditeľ ÚPSVR Námestovo

Analýza a prognóza vývoja na trhu práce

v územnom obvode úradu práce, sociálnych vecí a rodiny podľa § 13 písm. aa) zákona o službách zamestnanosti a vyhodnotenie uplatňovania aktívnych opatrení na trhu práce v územnom obvode úradu práce, sociálnych vecí a rodiny podľa § 13 písm. ah) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

1. ANALÝZA TRHU PRÁCE V ÚZEMNOM OBVODE ÚRADU PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo pôsobí v regióne dvoch okresov – Námestovo a Tvrdošín.

Významnou mierou sa na zamestnanosti podieľali títo najväčší zamestnávateľia v územnom obvode ÚPSVR Námestovo: Panasonic Industrial Devices Slovakia s.r.o. Trstená, Yanfeng Slovakia Automotive Interior Systems s. r. o. - odštepny závod Námestovo, Hornooravská nemocnica s poliklinikou Trstená, Visteon Electronics Slovakia s. r. o. Námestovo, COOP Jednota Námestovo, spotrebné družstvo, HYDAC Electronic s.r.o. Tvrdošín, HERN s.r.o. Námestovo, KONDELA, s.r.o. Nižná, COOP Jednota Trstená, spotrebné družstvo, MAHLE Behr Námestovo s.r.o..

Na trhu práce naďalej pretrváva najväčší počet podnikov s počtom zamestnancov od 10 do 20, vysoký počet živnostníkov. Živnostníci vykonávali podnikateľskú činnosť prevažne v oblasti stavebníctva, druhou oblasťou bola priemyselná výroba a treťou oblasťou veľkoobchod, maloobchod.

Spoluprácu so zamestnávateľmi pri vyhľadávaní a nahlasovaní voľných pracovných miest môžeme hodnotiť ako dobrú. Agenda VPM sa dostala do povedomia zamestnávateľov pri vyhľadávaní vhodných zamestnancov z radov uchádzačov o zamestnanie.

Zamestnávateľmi nahlasované voľné pracovné miesta boli prevažne na obsadzovanie operátorov výroby v oblasti elektrotechniky, strojárkej výroby a výroby komponentov do automobilov ako aj odborné špecializované profesie, ktoré je však čoraz väčší problém obsadzovať z radov UoZ. V ponuke boli aj profesie, o ktoré zo strany nezamestnaných nie je veľký záujem z dôvodu nízkych miezd a malej aktivity ako šička, krajčírka, vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy, kuchár, čašník.

Trh práce v roku 2021 výrazne ovplyvnila situácia s Covidom 19, ktorý mal dopad na všetky odvetvia a pracovné pozície. Najväčšie problémy sme zachytili v automobilovom priemysle, zdravotníctve, strojárskom priemysle, cestovnom ruchu a gastronómii.

Zamestnanosť a udržanie pracovných miest patrí k hlavným prioritám úradu. Aktívne podporujeme vznik nových a udržanie existujúcich pracovných miest prostredníctvom všetkých dostupných aktívnych opatrení trhu práce.

Základné ukazovatele nezamestnanosti za rok 2021:

Mesiac	Stav UoZ ku koncu mesiaca		Nedisponibilný počet UoZ spolu		Ekonomicky aktívne obyvateľstvo		Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie		Miera nezamestnanosti (v %) vypočítaná z celkového počtu UoZ		MEN (v %) podľa okresu		MEN (v %) SR
	NO	TS	NO	TS	NO	TS	NO	TS	NO	TS	NO	TS	
<i>Január</i>	2028	1216	216	96	27089	17782	1812	1120	7,49	6,84	6,69	6,30	7,81
<i>Február</i>	2036	1283	205	89	27809	17782	1831	1194	7,52	7,22	6,76	6,71	7,90
<i>Marec</i>	1946	1273	178	75	27089	17782	1768	1198	7,18	7,16	6,53	6,74	7,98
<i>April</i>	1858	1220	147	66	27115	17758	1711	1154	6,85	6,87	6,31	6,50	8,00
<i>Máj</i>	1848	1153	154	68	27115	17758	1694	1085	6,82	6,49	6,25	6,11	7,92
<i>Jún</i>	1861	1148	141	74	27115	17758	1720	1074	6,86	6,46	6,34	6,05	7,76
<i>Júl</i>	1729	1059	157	68	27250	17740	1572	991	6,34	5,97	5,77	5,59	7,66
<i>August</i>	1601	978	175	68	27250	17740	1426	910	5,88	5,51	5,23	5,13	7,37
<i>September</i>	1567	940	192	70	27250	17740	1375	870	5,75	5,30	5,05	4,90	7,09
<i>Október</i>	1487	888	193	82	27236	17715	1294	806	5,46	5,01	4,75	4,55	6,79
<i>November</i>	1439	887	197	82	27236	17715	1242	805	5,28	5,01	4,56	4,54	6,64
<i>December</i>	1512	925	185	75	27236	17715	1327	850	5,55	5,22	4,87	4,80	6,76

2. PROGNOZA VÝVOJA TRHU PRÁCE – URČENIE A KVANTIFIKÁCIA HLAVNÝCH CIEĽOV ÚRADU PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY PRE ROK 2022

ÚPSVR Námestovo na základe analýzy vývoja na trhu práce za rok 2021 určil a kvantifikoval nasledovné hlavné ciele úradu pre rok 2022:

➤ **Miera evidovanej nezamestnanosti (ďalej len „MEN“)**

- Ekonomicky aktívne obyvateľstvo: **44951**
- Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) k 31.12.2021: **2177**
- MEN k 31.12.2021: **4,83%**

Plán ku koncu roka 2021

- Plánovaný disponibilný počet UoZ k 31.12.2022: **1900**
- Plánovaná MEN k 31.12.2022: **4,00%**

➤ **Dlhodobu nezamestnaní UoZ (ďalej len „DN UoZ“)**

- Počet DN UoZ k 31.12.2021: **806**
- Plánovaný počet DN UoZ k 31.12.2022: **670**

➤ **Mladí do 29 rokov**

- Počet mladých do 29 rokov k 31.12.2021: **665**
- Plánovaný počet mladých do 29 rokov k 31.12.2022: **570**

Riešenie nezamestnanosti v územnom obvode nášho úradu, ktorý má pôsobnosť v dvoch okresoch a to Námestovo a Tvrdošín, by sme rozdelili do dvoch cieľov:

1. Prvý cieľ – primárny bude predovšetkým podpora vytvárania trvalých nových pracovných miest. Tento cieľ by sme chceli naplniť v prvom rade podporou samo zamestnania a vytváraním nových pracovných miest u zamestnávateľov. Prostredníctvom organizovaných stretnutí so zamestnávateľmi, vizuálnymi prezentáciami, návštevami zamestnávateľov a využívaním osobných kontaktov budeme naďalej vyvíjať úsilie na efektívnu propagáciu a pravidelné aktualizovanie informácií z oblasti AOTP. Tvorbu nových pracovných miest podmieňuje aj záujem a prípadné možnosti zamestnávateľov pri využívaní príspevkov na nové pracovné miesta prostredníctvom jednotlivých NP a ostatných nástrojov AOTP.

2. Druhý cieľ - sekundárny bude zvyšovanie zamestnateľnosti UoZ, čím zvýšime ich uplatnenie sa na trhu práce. Tento cieľ by sme chceli dosiahnuť predovšetkým vzdelávaním UoZ, poradenstvom a ich následné umiestnenie na trhu práce ako aj podporou udržania pracovných miest.

Predpokladáme, že vývoj zamestnanosti v našom regióne v roku 2022 môžu negatívne ovplyvniť tieto faktory: vojnový konflikt na Ukrajine, vývoj pandemickej situácie na jeseň, stagnácia automobilového priemyslu a následné spomalenie ekonomického rastu, automatizácia, robotizácia v priemysle a následné prepúšťanie, každoročný pokles ekonomicky aktívneho obyvateľstva v obidvoch okresoch.

Slabou stránkou nášho regiónu je aj nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, čo má za následok zamestnávanie občanov členských štátov EÚ a štátnych príslušníkov tretích krajín.

Naše okresy sú špecifické tým, že väčšina mužov pracuje na turnusy v stavebníctve v okolitých štátoch a ženy sa starajú o deti mladšie ako 10 rokov veku. Vzhľadom na prevažujúcu ponuku voľných pracovných miest na zmeny im výkon zamestnania a povaha zamestnania neumožňujú zabezpečiť sprevádzanie dieťaťa do predškolského zariadenia alebo do školy.

Ďalšími **ohrozenými skupinami** na trhu práce v našich okresoch sú uchádzači o zamestnanie, ktorí majú základné vzdelanie, sú s patologickými osobnostnými a kvalifikačnými obmedzeniami, sú dlhodobo nezamestnaní, bez pracovných návykov. Tu vidíme ohrozenia týchto skupín pri umiestnení na trhu práce hlavne z dôvodu nedostatočnej motivácie zamestnávateľov participovať na ďalšom vzdelávaní a ovplyvňovaní kvality odborného vzdelávania mladých ľudí, nedostatočná motivácia UoZ, zo strany zamestnávateľa (nízke mzdy), nelegálna práca, atď.

V rámci príležitostí môžu pri uplatnení sa na trhu práce pomôcť tieto **opatrenia**: rozvoj služieb na podporu cestovného ruchu, keďže sme oblasťou, kde sa veľmi zanedbal cestovný ruch a región Orava má čo na tento trh ponúknuť, prehĺbenie spolupráce so zamestnávateľmi a miestnou územnou samosprávou, rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky, zlepšenie prístupu malého a stredného podnikania k finančným zdrojom, zvýšená podpora štátu pri poberateľoch pomoci v hmotnej núdzi a UoZ, ktorí si nájdu pracovné uplatnenie, posilnenie cieľenej rekvalifikácie.

3. INVESTORI V REGIÓNE A HROMADNÉ PREPÚŠŤANIE

Tvorbu nových pracovných miest podmieňuje aj záujem a prípadné možnosti zamestnávateľov pri využívaní príspevkov na nové pracovné miesta prostredníctvom jednotlivých NP a ostatných nástrojov AOTP.

Prostredníctvom organizovaných stretnutí so zamestnávateľmi, vizuálnymi prezentáciami, návštevami zamestnávateľov a využívaním osobných kontaktov budeme naďalej vyvíjať úsilie na efektívnu propagáciu a pravidelné aktualizovanie informácií z oblasti AOTP.

V územnom obvode ÚPSVR Námestovo v roku 2022 nepredpokladáme príchod nových investorov, ktorí by plánovali vytvoriť väčší počet pracovných miest v okresoch Námestovo a Tvrdošín.

V roku 2021 nebolo zrealizované žiadne hromadné prepúšťanie. Úrad zatiaľ nemá vedomosť o predpoklade nahlásenia hromadného prepúšťania v roku 2022. Časť zamestnávateľov očakáva mierne zvyšovanie počtu pracovných miest, druhá časť zamestnávateľov plánuje počet pracovných miest udržiavať v aktuálnom počte, ostatní pripúšťajú aj zníženie počtu zamestnancov vo veľmi malom počte.

4. PRIORITY PODPORY ZAMESTNANOSTI V ÚZEMNOM OBVODE ÚRADU PRE ROK 2022

- Počet agentov pre voľné pracovné miesta (ďalej len „VPM“): **2**
- VPM – počet VPM v roku 2021 (prítok):**3630**
- Predpokladaný počet VPM v roku 2022 (prítok za celý rok):**3800**
- Počet realizovaných výberových konaní (ďalej len „VK“) v roku 2021: **10**
- Plánovaný počet VK na rok 2022: **25**
- Počet osobných návštev u zamestnávateľov v roku 2021 (vrátane realizovaných stretnutí so zamestnávateľmi na úrade, raňajok so zamestnávateľmi): **0**
- Plánovaný počet osobných návštev u zamestnávateľov v roku 2022: **80**

Prehľad 10 zamestnávateľov s najvyšším počtom zamestnancov v územnom obvode ÚPSVR Námestovo:

IČO (DIČ)	Názov zamestnávateľa	Počet zamestnancov
36372285	Panasonic Industrial Devices Slovakia s.r.o. Trstená	1983
47988673	Yanfeng Slovakia Automotive Interior Systems s. r. o. - odštepny závod Námestovo	815
00634891	Hornooravská nemocnica s poliklinikou Trstená	591
47771089	Visteon Electronics Slovakia s. r. o. Námestovo	540
00693804	COOP Jednota Námestovo, spotrebné družstvo	450
36400955	HYDAC Electronic s.r.o. Tvrdošín	411
36381047	HERN s.r.o. Námestovo	348
36409154	KONDELA, s.r.o. Nižná	304
36012815	COOP Jednota Trstená, spotrebné družstvo	284
44680449	MAHLE Behr Námestovo s.r.o.	235

Cieľová skupina UoZ pre rok 2022

Prioritou podpory zamestnanosti pre rok 2022 je umiestňovanie uchádzačov o zamestnanie na vhodné pracovné miesta, v prípade cieľových skupín UoZ aj s finančnou podporou v rámci AOTP a NP. Cieľovú skupinu tvorí prevažne skupina UoZ, pre ktorých budú vytvárané nové, úradom podporované pracovné miesta v rámci AOTP a NP a to najmä:

- mladí ľudia do 29 rokov,
- občan vo veku nad 50 rokov,
- dlhodobo nezamestnaný občan – t.j. občan vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov
- občan, ktorý dosiahol vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie,
- zdravotne postihnutí UoZ,
- špeciálna skupina Odídenci z Ukrajiny, ktorí sú postihnutí vojnovým konfliktom.

Podmienkou pre naplnenie cieľov regionálneho plánu zamestnanosti je obnovenie a pokračovanie projektov, ktoré boli vzhľadom na pandémiu COVID 19 pozastavené, spustenie nových projektov, ktoré sú prítlačivé pre uchádzačov o zamestnanie a dostatok finančných prostriedkov na ich realizáciu.

5. PROJEKTY A PROGRAMY + VYBRANÉ OPATRENIA

V roku 2021 a začiatkom roku 2022 sa ÚPSVR Námestovo v rámci aktívnych opatrení trhu práce zameriaval prioritne na realizáciu projektov na podporu udržania zamestnanosti v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu a odstránením ich následkov:

1. Podpora zamestnávateľov, ktorí v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie, núdzového alebo výnimočného stavu na základe Opatrenia Úradu verejného zdravotníctva SR uzatvorili alebo zakázali prevádzky
2. Podpora zamestnávateľov a samostatne zárobkovo činných osôb, ktorým v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie, núdzového alebo výnimočného stavu poklesli tržby

V rámci projektu „**Prvá pomoc**“ ÚPSVR Námestovo v období marec 2020 – apríl 2022 uzatvoril **8 533 dohôd**, na základe ktorých bolo vyplatené **56 756 952,53Eur** z toho:

- Opatrenie 1, 3A a 3B: 1079 dohôd, 22 054 458,47 Eur,
- Opatrenie 2, 4A a 4B: 7454 dohôd, 34 702 494,06 Eur.

3. Národný projekt: „**Poskytnutie mimoriadnej finančnej podpory pre zamestnancov poskytovateľov sociálnych služieb a vybraných subjektov SPODaSK za obdobie druhej vlny pandémie**“

Na základe uvedeného projektu bolo podporených **9 poskytovateľov sociálnych služieb**, v ktorých bolo podporených **382 pracovných miest** sumou: **236 379,76 Eur**.

4. Národný projekt „**Podpora udržania zamestnanosti v základných umeleckých školách**“

V rámci uvedeného projektu bolo podporených **8 základných umeleckých škôl**, v ktorých bolo podporených **161 pracovných miest** sumou: **411 898,01 Eur**.

5. „**Poskytovanie podpory SZČO na udržanie vykonávania alebo prevádzkovania ich činnosti v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu a odstránenia ich následkov**“

V rámci uvedeného projektu bolo podporených **378 samostatne zárobkovo činných osôb**, sumou: **133 303,73 Eur**.

6. „**Poskytovanie podpory v zmysle zákona č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**“

Žiadosti o podporu sa prijímajú a vybavujú priebežne od apríla 2022.

Nadalej prebieha kontrola plnenia záväzkov vzniknutých dohôd, uzatvorených na základe projektu: „**Pracuj, zmeň svoj život**“, v rámci ktorého vytvorené pracovné miesta boli obsadené najneskôr od 1.1.2021. Prostredníctvom tohto projektu získalo zamestnanie **113 UoZ** a **43 UoZ** bol poskytnutý **príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť**.

Dôležitou súčasťou AOTP je poskytovanie obligatórnych príspevkov zameraných na mobilitu pracovnej sily - §53, §53a, §53c, na podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím - §60, a poskytovanie vyrovnávacích príspevkov sociálnym podnikom - §53g zákona č. 5/2004 Z.z. o zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Od 1.6.2021 pokračujeme v realizácii národného projektu „**Podpora zamestnanosti**“, v rámci ktorého je možné poskytovať príspevky v zmysle §50j a §52a zákona č. 5/2004 Z.z. o zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zo strany oprávnených žiadateľov je o tieto nástroje značný záujem a úrad bude pokračovať v implementácii uvedeného projektu v plnom rozsahu až do vyčerpania prideleného rozpočtu.

V októbri 2021 sme začali s realizáciou projektu „**Chyť sa svojej šance**“. Prostredníctvom Opatrenia č. 1 bol poskytnutý príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť **42 znevýhodneným UoZ**, a vytvorilo sa **27 pracovných miest** v rámci **Opatrenia č. 2**, a **31 pracovných miest** v rámci **Opatrenia č.3**.

Národný projekt „**Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka**“ sa realizuje prostredníctvom úradov práce, sociálnych vecí a ako aktívne opatrenie na trhu práce podľa § 54 ods. 1 písm. a) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 17 a § 25 ods. 4 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V rámci uvedeného projektu boli podporené **4 investičné zámery** pre sociálne podniky, v ktorých bolo vytvorených **23 pracovných miest**. Celková hodnota investičných zámerov bola v hodnote **1 067 954,44 Eur**, z toho Úrad práce poskytol príspevok vo výške: 781 447,99 Eur, zvyšnú sumu sociálne podniky financujú z vlastných zdrojov a formou úveru.

Realizácia poradenských aktivít a vzdelávania bola v roku 2021 počas pandémie značne obmedzená. Nebolo možné vykonávať skupinové aktivity, poradenstvo sa vykonávalo individuálne - dištančnou formou. Vzdelávacie aktivity boli podporované prevažne také, ktoré bolo možné realizovať dištančnou formou. V rámci projektu „**Vzdelávanie UoZ- 2**“ sme v roku 2021 poskytli príspevok na kurz pre **59 UoZ**.

Od marca 2022 sa venujeme aj špecifickejšej cieľovej skupine – záujemcom o zamestnanie, ktorým je určené vzdelávanie prostredníctvom projektu „**Nestrať prácu, vzdelávaj sa**“.

V marci 2022 sme tiež začali realizovať projekt „**Individualizované poradenstvo pre znevýhodnených UoZ**“.

6. UPLATŇOVANIE AOTP V ÚZEMNOM OBVODE ÚPSVR NÁMESTOVO ZA UPLYNULÝ KALENDÁRNY ROK 2021

V roku 2021 bol na implementáciu aktívnych opatrení trhu práce v územnom obvode UPSVR Námestovo vyplatený objem finančných prostriedkov vo výške: **38 428 911,84 €**.

Celkový počet konečných užívateľov príspevkov - aktivizovaných / zapojených UoZ resp. iných osôb, zamestnancov a udržaných pracovných miest bol v roku 2021 v počte **44 655**.

Pre porovnanie v roku 2020 bolo vyplatená suma príspevkov vo výške: **20 404 278,96 €**, a **26 883** podporených osôb (UoZ, zamestnancov, udržaných pracovných miest).